

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2009-2-307 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 10-27/380-135
Karar Tarihi : 31.3.2010

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

- 10 **Başkan** : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Mehmet Akif ERSİN, İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER : Alper Fevzi KARA, Özgür Can ÖZBEK

**C. BAŞVURUDA
BULUNAN**

: - Fidan Tekno Yapı
Kaledere Mah. Belediye Cad No:66/B Ünye- Ordu

20 **D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA YAPILAN:**

- Arena A.Ş.
Göktürk Beldesi Göktürk Caddesi No:4 34077 Eyüp-İstanbul

E. DOSYA KONUSU: Arena A.Ş.'nin bayileriyle ilişkilerini düzenleyen kurallara uymadığı ve nihai müşteriye bayisine uyguladığı fiyatın altında fiyatla satış yaptığı iddiası.

- 30 **F.İDDİALARIN ÖZETİ:** Yapılan başvuruda, Arena Bilgisayar A.Ş. (Arena) firmasının www.arena.com.tr adresli web sitesinde belirttiği şekilde nihai kullanıcıya bayilik sistemi dışında doğrudan satış yapmamayı taahhüt etmesine rağmen, bu taahhüdüne uymadığı iddia edilmektedir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 30.12.2009 tarih ve 9409 sayı ile intikal eden başvuru üzerine yapılan incelemeler neticesinde hazırlanan 28.1.2010 tarih ve 2009-2-307/İİ-09-ÖCÖ sayılı İlk İnceleme Raporu ve ekleri, 10-13 sayılı Kurul toplantısında ele alınmış ve önaraştırma açılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 15.3.2010 tarih ve 2009-2-307/ÖA-10-AFK sayılı Önaraştırma Raporu 15.3.2010 tarih ve REK.0.06.00.00-110/124 sayılı Başkanlık önergesi ile 10-27 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

- 40 **H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; Arena A.Ş. hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME ve DEĞERLENDİRME

I.1. Önaraştırma Kapsamında Raportörlerce Yapılan Görüşmeler

Başvuru sahibi ile 19.02.2010 tarihinde yapılan görüşmede Muhammed Hamidullah Fidan; Ünye'de bilgisayar ve bilgisayar aksesuarları mağazası işlettiklerini, hem nihai kullanıcıya perakende olarak hem de çevredeki diğer mağazalara toptan satış gerçekleştirdiklerini, mağazada satışın yanı sıra pazarlama faaliyetlerinin komşu

50 Giresun ve Samsun bölgelerine kadar uzandığını, ARENA firmasının münhasır olmayan bayisi olduklarını, diğer büyük ithalatçı firmaların da ürünlerini sattıklarını, ARENA'dan aldıkları ürünlerin cirolarında % 30 civarında bir yer tuttuğunu, ancak ARENA dışında Bursa merkezli Sönmez AGB, İstanbul merkezli Aqua Bilgisayar, Vadi Bilişim, Everest, Kont bilgisayar, Metro gibi 7-8 firmayla daha çalıştıklarını, bu firmalardan da ARENA ile aşağı yukarı aynı şartlarda ürün alabildiklerini, ARENA'dan mal almama/alamama durumunda ticaretlerinin zora girmesi gibi bir durumdan bahsedilemeyeceğini, nitekim şikayet dilekçesinde yer verdiği fatura olayından sonra, firmaya olan güvenlerinin sarsılması sebebiyle mağazalarındaki ARENA kaynaklı ürünleri azaltıp, diğer firmaların ürünlerine ağırlık vermeye başladıklarını, bu olayın satışlarını etkilemediğini, ancak ARENA firmasının kendi web sitesinde nihai kullanıcıya ürün satmadığını belirtmesine rağmen, böyle bir faturanın ortaya çıkmasının, tüm taahhütlerini yerine getiren bir bayi olarak kendilerinde arkadan vurulmuş hissi ve güvensizlik uyandırdığını, konuyu ARENA firmasına aktarma girişimlerinin sonuçsuz kaldığını, küçük esnaf olmaları sebebiyle ciddiye alınmadıklarını, hatta söz konusu faturayı düzenleyen ARENA çalışanının, firma çalışanları olarak kendilerinin nihai tüketiciye satış yapma hakları bulunduğu gibi tuhaf bir gerekçe gösterdiğini, binbir güçlük ve fedakarlıkla çalışmalarına rağmen bir bayi olarak firmadan böyle bir muamele gördüğü için firmanın ceza almasını istediğini, Rekabet Kurumu'na da sırf bu sebepten başvurduğunu ifade etmiştir.

70 I.2. Değerlendirme

Yukarıda da ifade edildiği gibi mevcut önaraştırma kapsamında yapılan incelemenin merkezi Arena tarafından yapılan uygulamanın fiyat sıkıştırması teşkil edip etmediği hususudur. Fiyat sıkıştırması, dikey bütünleşik ve üst pazarda yüksek pazar gücüne sahip bir firmanın, bu pazarda üretimini kontrol ettiği girdinin fiyatı ve bu girdiden üretilen alt pazar ürününün fiyatı arasındaki marjı, bu fiyatların düzeyinde değişiklikler yaparak kısması sonucunda oluşmaktadır.

Hâkim durumdaki teşebbüsün rekabet karşıtı amaçlarla fiyat sıkıştırmasını gerçekleştirebilmesi için öncelikle belirli ekonomik ve hukuki koşulların bir arada bulunması gerekmektedir. Bu koşullar kısaca;

- 80 1. Dikey bütünleşik bir teşebbüsün üst pazarda hâkim durumda bulunması,
2. Bu pazarda sunulan ürün veya hizmetin alt pazarda kendisi ve rakiplerinin üretim yapabilmeleri ve rekabet ederek pazarda kalabilmeleri için zorunlu olması,
3. Alt ve üst pazar fiyatı arasındaki marjın hâkim durumdaki teşebbüsün veya hakim durumdaki teşebbüs kadar etkin olan bir rakibin alt pazarda kar edemeyeceği kadar düşük belirlenmiş olması,
4. Hâkim durumdaki teşebbüsün fiyat sıkıştırmasına yol açan davranışı sonucunda alt pazardaki rakiplerin dışlanması, yeni girişlerin engellenmesi ya da rakiplerin faaliyetlerinin sınırlandırılması gibi tüketici refahına zarar verecek rekabete aykırı etkilerin doğması ya da doğması ihtimalinin bulunması,
- 90 5. Hâkim durumdaki teşebbüsün fiyat sıkıştırmasına yol açan fiyatlama politikasına ilişkin olarak objektif gerekçelerinin bulunmamasıdır.

ARENA firması yetkilileri bayilik sistemi dışında nihai kullanıcıya satış yapmadıklarını, şikâyete mesnet teşkil eden faturanın münferit bir örnek olduğunu ifade etmektedirler. Nitekim www.arena.com.tr adresindeki firma web sitesinde, nihai kullanıcıya doğrudan satış yapmaya imkan verecek bir web dizaynı bulunmamakta, firmanın sattığı ürünlere

100 ve bunların fiyatlarına ilişkin bir bilgi bulunmamaktadır. Bu tip bilgilerin, ancak şifre ve kullanıcı adı girilerek bayilerce görülebilmekte olduğu anlaşılmaktadır. Yine, ARENA firmasının nihai tüketiciye herhangi başka bir mecra kanalıyla ulaştığına dair bir tespit yapılamadığı gibi, müşteri tarafından sunulan fatura dışında bunun varit olduğuna ilişkin herhangi başkaca bir bulguya ulaşılamamıştır.

Öte yandan, 22.02.2010 tarihi saat 09.10'da ARENA firmasının 0 212 364 65 65 no'lu müşteri hizmetleri numarası, bir adet masa üstü bilgisayar siparişi verilmek amacıyla aranmış, ancak müşteri hizmetleri yetkilisi, firmalarının son kullanıcıya ürün satmadığını, bu tip talepleri bayilerine yönlendirdiklerini ifade etmiştir.

110 Yukarıda yer verilen görüşme ve tespitlerde, her ne kadar müşteri tarafından sunulmuş fatura bir delil olarak gösterilse de, ARENA firmasının nihai tüketiciye bayi kanalı dışında da satış yaptığına yönelik destekleyici başka ikinci bir örneğe ulaşılamamıştır. Bu durumda eylemin sistematik değil, münferit bir durum olduğu anlaşılmaktadır. Nitekim başvuru sahibi de, delil olarak sunduğu fatura dışında, ARENA'nın nihai kullanıcıya doğrudan satış yaptığına ilişkin başka bir örnek olup olmadığını bilmediğini söylemektedir. Bu durumda ortada bir fiyat sıkıştırmasından söz etmek mümkün gözükmemektedir.

Öte yandan, bilindiği gibi, fiyat sıkıştırması hâkim durumun kötüye kullanılması kapsamında incelenen bir durumdur.

120 İlgili pazarda faaliyet gösteren teşebbüslerin ciro ve pazar paylarına ilişkin sağlıklı verilere ulaşılamamakla birlikte, ARENA firması yetkililerinden alınan bilgilere göre ilgili pazarda Dataget, Neteks ve Despech şirketleri ile faaliyet gösteren Indeks grubu %(....)-(....) arasında pazar payı ile birinci iken, ARENA yaklaşık %(....) pay ile ikinci durumdur. Pazardaki diğer firmaların belli başlıcaları ise Armada Bilgisayar, Ülker grubu bünyesinde faaliyet gösteren Mersa, Boğaziçi Bilgisayar, Penta Bilgisayar, Kont Bilgisayar, Koyuncu Bilgisayar şeklinde sıralanmaktadır.

Bu sayılan firmaların tamamı ürünlerini başta Uzakdoğu ülkeleri olmak üzere yurtdışından ithalat etmektedirler. Bilgisayar ve bilişim ürünleri ithalatında ülkemizde herhangi bir sınırlama ya da bir veya birkaç teşebbüse verilmiş bir imtiyaz söz konusu değildir. İlgili pazarın oldukça rekabetçi olduğu anlaşılmaktadır.

130 Bunun yanı sıra başvuru sahibi, yukarıda yer verilen ifadesinde, ARENA firmasının nihai kullanıcıya satış yaptığını tespit ettikten sonra, ürün portföyünde bu firmadan yaptığı alımları azaltarak, bunu çalıştığı diğer büyük ithalatçı firmalardan yaptığı alımlarla ikame edebildiğini ve bunun kendisine mali bir yük getirmediğini kendisi ifade etmektedir.

Yukarıda sıralanan tüm hususlar bir arada değerlendirildiğinde, ARENA tarafından yapılan uygulama kapsamında; i) şikayet edilen firmanın hakim durumda olmaması ii) şikayete konu ürünün rekabet edebilmek için zorunlu olmaması iii) fiyat sıkıştırmasına yol açtığı iddia edilen davranışın sonucunda alt pazardaki rakiplerin dışlanması, yeni girişlerin engellenmesi ya da rakiplerin faaliyetlerinin sınırlandırılması gibi tüketici refahına zarar verecek rekabete aykırı etkilerin doğması ya da doğması ihtimalinin bulunmaması nedenlerinden ötürü, bir hakim durumun kötüye kullanılması eyleminden söz edilemeyeceği sonucuna ulaşılmıştır.

10-27/380-135

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, dosya konusu iddialara ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.